

Borgerkrigen i Syria – militær intervensjon?

Borgerkrigen i Syria har pågått i snart fem år. Ødeleggelsene har vært ekstreme. Et forsiktig overslag tyder på at over en kvart million mennesker er drept som følge av krigshandlingene, og over tolv millioner mennesker har blitt drevet på flukt. Det som begynte som en folkelig protest og kamp for nasjonale reformer våren 2011 har blitt en av de verste og mest brutale borgerkrigene i nyere tid.

Vi er vant til å forholde oss distansert til kriger og konflikter som utspiller seg langt unna våre grenser. Borgerkrigen i Syria har imidlertid over lengre tid rykket stadig nærmere. Ikke bare har vi de siste årene måtte forholde oss til at norske fremmedkrigere har reist til Syria, tatt opp våpen og kjempet på ulike sider av konflikten. Det siste halvåret har også en strøm av syriske sivile kommet hit til oss, på flukt fra krigens gru og ødeleggelse. Begge forhold minner oss om at selv fjerne kriger aldri er langt unna.

Borgerkrigen i Syria utgjør hovedtemaet i dette nummeret av *PACEM*. I den første artikkelen diskuterer Dr. Peter Lee, forsker i militæretikk ved University of Portsmouth, spørsmålet om militær intervensjon i Syria kan legitimeres etisk. Peter Lee tar i sin artikkel utgangspunkt i rettferdig krig-tradisjonens grunnleggende forutsetning om at militærmaktens formål er å søke en bedre og mer rettferdig fred. Han hevder imidlertid at borgerkrigen i Syria er så sammensatt og kompleks at det er vanskelig å se for seg hva slags rettferdig fred en militær intervensjon i Syria skal kunne bane veien for.

Det er ikke bare borgerkrigen i Syria som unndrar seg entydige analyser, hevder Lee. Blant militæretikerne hersker det uenighet om hvordan rettferdig krig-tradisjonen i det hele tatt skal forstås, og særlig knyttet til spørsmålet om hva som konstituerer legitim bruk av voldsmakt. Skal den etiske analysen ta utgangspunkt i nasjonalstatens suverenitet eller i enkeltmenneskets individuelle rettigheter? Det får store følger for vurderingen av den etiske legitimiteten ved en militær intervensjon i Syria. Vi kan nevne at artikkelen til Peter Lee ble innlevert redaksjonen samme dag som russiske styrker gikk til militært angrep på opprørsgrupper i Syria.

Kommandørkaptein Per Christian Gundersen, hovedlærer i kommando og kontroll ved Forsvarets stabsskole, gir i sin artikkel en gjennomgang i borgerkrigen i Syria. I likhet med Lee, understreker også Gundersen hvor kompleks og uoversiktlig denne borgerkrigen er, og hvor vanskelig det derfor har vært å finne en

politisk løsning på konflikten. Historien viser likevel at alle kriger tar slutt en gang. Og selv om man etter hvert vil få en slutt på stridighetene i landet, er likevel de etniske og religiøse skillelinjene så store at det er vanskelig i dag å se for seg et samlet Syria.

Spørsmålet om hvilke strategier de ulike aktørene har for å engasjere seg i borgerkrigen i Syria, analyseres i artikkelen til orlogskaptein Thomas Slensvik, hovedlærer i strategi og doktrine ved Forsvarets stabsskole. På grunn av de mange aktørene som har ulike maktinteresser i området, og som aktivt støtter opp om krigen, finnes det i følge Slensvik ingen enkel løsning på konflikten.

Alle de sentrale aktørene i den syriske borgerkrigen har viktige maktpolitiske og strategiske interesser i området. Unntaket er imidlertid vesten, som kun har noe de kjemper mot, men ikke noe de kjemper for. USAs inngripen i Irak for å bekjempe ISIS var nødvendig fordi det var fare for at Bagdad skulle falle. Dermed ble det både politisk og moralsk påtrengende å støtte Irak med militære maktmidler. Dette er imidlertid ikke strategi, men krisehåndtering, hevder Slensvik. Til spørsmålet om militær intervensjon i Syria, gir Thomas Slensvik følgende råd: Hvis man ikke vet hva man kjemper for, bør man holde seg borte.

I tillegg til hovedtemaet har vi også en artikkel av oberstløytnant Nils Terje Lunde, sjef for fagavdelingen i Feltprestkorpset, som tar opp om feltprester fortsatt bør undervise i etikk i Forsvaret. Han peker på ulike samfunnsmessige utviklings-trekk, knyttet til sekulariseringen av samfunnet, som utfordrer det hegemoni som feltprestene tradisjonelt har hatt på etikkopplæringen i Forsvaret. Lunde hevder at det er behov for en grundig og omfattende gjennomgang av den etikkopplæringen som gis av feltprestene. Han er imidlertid ikke fremmed for at feltprester, med deres erfaring og kompetanse innenfor det militæretiske fagfelt, fortsatt kan og bør spille en sentral rolle i etikkopplæringen i Forsvaret. Lunde understreker likevel at personell med annen fagbakgrunn og kompetanse i sterkere grad bør bidra inn i den videre utviklingen for på den måten å styrke etikkfagets forankring og legitimitet.

Nummeret avsluttes med et bokessay av luftkrigsskoleprest major Frode Lagset. Denne bokomtalen kan ses på som en utdypning av artikkelen til Lunde ved at den trekker fram og diskuterer sentrale faglige bidrag i debatten om hva som menes med sekularisering. Lagset hevder at mange av disse bidragene utfordrer den tradisjonelle oppfatning om at sekularisering er en prosess hvor religion og religionsutøvelse fortrenses fra det offentlige rom. Snarere hevder han at mye av det som fremstår som sekulært i vårt samfunn, i praksis kan forstås som en videreføring av kristent tankegods og praksis. Lagset mener derfor at det er mer presist å omtale det norske samfunnet som postkristent enn som sekulært.

Tor Arne S. Berntsen